

مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی

عاطفی

۱. ستار صیدی، ۲. حمزه احمدیان*، ۳. مجید صفاری نیا

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، ۲. استادیار روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج ۳. استاد

روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور

(تاریخ وصول: ۹۷/۰۵/۰۵ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۴/۲۱)

The Model Of Relationship Between Social Perspective Taking And Self-Control With Pro-Social Personality Through Mediator Role Emotional Empathy

1. Sattar Saidi, 2. Hamzeh Ahmadian*, 3. Majid Saffarinia

1. Ph.D Student of Psychology, Islamic Azad University, Sanandaj Unit, 2. Assistant Professor of Psychology, Islamic Azad University, Sanandaj Unit, 3. Professor of Psychology, Payam Noor university.

(Received: Jul. 27, 2018 - Accepted: Jul. 12, 2019)

Abstract

چکیده

Introduction: The relationship between social perspective taking and self-control with prosocial personality of the community is significant. The purpose of the present research was to study the Model Of Relationship Between Social Perspective Taking And Self-Control with prosocial personality via mediator role of emotional empathy among teachers. **Method:** The research design is descriptive-correlational using path analysis method. The statistical population of the study consisted of all teachers working at schools in Sanandaj in 2017. In this study, 425 teachers participated. They were selected based on categorical random sampling method. The participants completed the Social Perspective Taking (Mohaghegi et al., 2016), Self-control (Nikmanesh, 2007), Prosocial behavior (Penner, 2002), and Emotional Empathy (Mehrabian & Epstain, 1972) questionnaires. Data analysis was conducted through AMOS software using path analysis method. **Results:** The results showed that the final model has good fitness with the data. The path analysis model has determined that Pro-social Personality is influenced by social perspective taking directly and indirectly, and by self-control indirectly. Therefore, it can be concluded that social perspective taking and self-control play important roles in the pro-sociality of teachers. **Conclusion:** Findings show that Emotional Empathy play a significant mediating role for social perspective taking with prosocial personality and not for self-control.

Keywords: Social Perspective Taking, Self-control, Pro-social Personality, Emotional Empathy.

مقدمه: رابطه دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند از موضوعات قابل توجه است. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی انجام شد. روش: طرح پژوهش جزء تحقیقات توصیفی - همبستگی از نوع تحلیل مسیر است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی معلمان شاغل در مدارس شهر سنندج در سال ۱۳۹۶ است که تعداد ۴۲۵ نفر شرکت کننده، به عنوان نمونه پژوهش به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، پرسشنامه‌های دیدگاه‌گیری اجتماعی (محقق و همکاران، ۱۳۹۵)، خودکنترلی (نیک منش، ۱۳۸۶)، شخصیت جامعه‌پسند (پنر، ۲۰۰۲) و همدلی عاطفی متعادل (مهرابیان و اپستین، ۱۹۷۲) را تکمیل کردند. داده‌های پژوهش با نرم افزار آماری AMOS و با استفاده از روش تحلیل مسیر مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل نهایی از برازش خوبی با داده‌ها برخوردار است. مدل تحلیل مسیر مشخص کرد دیدگاه‌گیری اجتماعی به صورت مستقیم و غیرمستقیم و خودکنترلی به صورت غیرمستقیم بر شخصیت جامعه‌پسند اثرگذارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی نقش مهمی در جامعه‌پسندی معلمان دارند. نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد همدلی عاطفی نقش واسطه‌ای معناداری برای دیدگاه‌گیری اجتماعی با شخصیت جامعه‌پسند و نه برای خودکنترلی ایفاء می‌کند. واژگان کلیدی: دیدگاه‌گیری اجتماعی، خودکنترلی، شخصیت جامعه‌پسند، همدلی عاطفی.

Corresponding author: Hamzeh Ahmadian

*نویسنده مسئول: حمزه احمدیان

Email: Ahmadian2012@gmail.com

مقدمه

تاریخچه یادگیری‌ها، پاداش‌ها و تنبیهات و کمکی که بدنبال آن گرفته شده (پا نه)، و نیز پاداش‌های خویشاوندی^۷ - منافع منهای هزینه‌ها، یادگیری مشاهده‌ای و الگوگیری و نیز خودپاداش‌دهی^۸ را مورد توجه قرار دهید. یا نظریه علامت‌دهی تبیین تکامل رفتار جامعه‌پسند را با مزیت توانایی آن در انتقال اطلاعات به دیگران جستجو می‌کند (صیدی، ۱۳۹۱). این انتقال اطلاعات دیدگاه‌گیری را فراهم می‌سازد و تحقیقات نشان داده‌اند که دیدگاه‌گیری^۹ و همدردی، رفتار جامعه‌پسند را پیش‌بینی می‌کنند (کارلو و همکاران، ۲۰۱۰؛ مالتی و همکاران، ۲۰۱۲) و دیدگاه‌گیری به طور مثبت، با رفتارهای جامعه‌پسند مرتبط است (مستن، مورلی و آیزنبرگر، ۲۰۱۱).

دیدگاه‌گیری یا توانایی گرفتن دیدگاه از دیگران و پیش‌بینی باورها و تمایلات آن‌ها در زندگی اجتماعی ما نقش محوری دارد (اپلی، مورج، کیسا، ۲۰۰۴). دیدگاه‌گیری اجتماعی^{۱۰} به فرد این امکان را می‌دهد درحالی‌که یگانگی خود را حفظ می‌کند مسائل را از دید دیگران ببیند (گالینسکی، کو و وانگ، ۲۰۰۵). گالینسکی و همکاران (۲۰۰۵)، با تأکید بر اینکه دیدگاه‌گیری همپوشی خود - دیگری را افزایش می‌دهد، چگونگی پرورش پیوندهای

شخصیت جامعه‌پسند^۱ در بردارنده احساسات، افکار و تمایلات فرد در رفتار جامعه‌پسند^۲ است (پنر، ۲۰۰۲). رفتار جامعه‌پسند عمل داوطلبانه‌ای است که با هدف نفع‌رسانی به دیگران انجام می‌شود (وایت^۳، ۲۰۱۴؛ آیزنبرگ، اسپینراد و موریس، ۲۰۱۴). این عمل سود مستقیمی برای فرد انجام دهنده ندارد و ممکن است حتی برای او خطراتی هم داشته باشد (برنسکامب و بارون، ۲۰۱۷). رفتار جامعه‌پسند می‌تواند شامل زیربُدهایی مانند مشارکت، کمک‌رسانی، همکاری، داوطلب شدن و اهدا کردن باشد (کارلو، ۲۰۰۶). همچنین، این رفتارها شامل کمک کردن به دیگران، دلسوزی^۴ نشان دادن، موافق و منصف بودن^۵ نسبت به دیگران است (گارنر، ۲۰۰۳).

چشم‌اندازهای نظری وسیعی برای رفتار جامعه‌پسند به کار برده شده است؛ یادگیری اجتماعی، علامت‌دهی، کاهش تنش، هنجارها و نقش‌ها، تبادل یا انصاف^۶، اسناد، صیانت/افزایش عزت‌نفس، و استدلال اخلاقی، همدلی - نوع دوستی، تسکین حالت منفی و ... مثلاً، نظریه یادگیری اجتماعی پیشنهاد می‌کند که اگر شما می‌خواهید بدانید چرا مردم به طور جامعه‌پسند عمل می‌کنند شما باید

7. Relative Rewards
8. Self-Rewards
9. Perspective Taking
10. Social Perspective Taking

1. Prosocial Personality
2. Prosocial behavior
3. White
4. Compassion
5. Fair
6. Equity or Exchange

افراد با رفتارهای جامعه‌پسند بیشتر است (نلسون و کریک، ۱۹۹۹).

پژوهش روی ناتوانی در خودکنترلی نشان داده است که ظرفیت خودکنترلی یک منبع محدود است که با استفاده مکرر می‌تواند تقلیل یابد (باومیستر و همکاران، ۱۹۹۸). وقتی منابع تقلیل می‌یابد انجام اعمال بعدی که نیازمند خودکنترلی است ممکن است ضعیف شود (هگر و همکاران ۲۰۱۰؛ باومیستر و همکاران، ۱۹۹۸). منابع محدود خودکنترلی ممکن است تلویحاتی برای فهم ما از رفتار جامعه‌پسند داشته باشد. به ویژه، بحث شده است که بروز رفتار جامعه‌پسند و اجتناب از رفتارهای ضداجتماعی^۴ نیازمند خودکنترلی در فایق آمدن بر تکانه‌های خودخواهانه است (دوال و همکاران، ۲۰۰۸). تحقیقات نشان داده‌اند که خودکنترلی عامل مهم و سرنوشت‌سازی برای کارکرد بین فردی بهتر است (ریگتی و فینکناور، ۲۰۱۱). عوامل عاطفی نیز در جامعه‌پسندی نقش دارند. عواطف، احساسات و هیجانات افراد، روی تفسیر آن‌ها از محیط و نتایج رفتار و چگونگی تعامل آن‌ها با محیط تأثیرگذار است. نتایج پژوهش رحیمی و یوسفی (۱۳۸۹) نیز نشان داد که بین خویش‌اندازی و همدلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همدلی^۵ «توانایی سهم

اجتماعی و تسهیل همکاری‌های اجتماعی بوسیله دیدگاه‌گیری را خاطر نشان می‌سازند.

باتسون و همکاران (۲۰۰۲)، نیز در آزمایشی نشان دادند که دیدگاه‌گیری نگرانی همدلانه خودگزارشی را افزایش می‌دهد و روی رفتارهای جامعه‌پسند بین گروهی مؤثر است و سبب نگرش مثبت‌تر و تمایل بیشتر به کمک کردن می‌شود. گرایش بیشتر به گرفتن دیدگاه‌های دیگران با رویکرد جامعه‌پسندتر نسبت به دیگران مرتبط است (فت و همکاران، ۲۰۱۴). البته، برای بروز رفتارهای جامعه‌پسند نیاز است افراد خودکنترلی^۱ فعالی بر تکانه‌های تکانه‌های خودخواهانه خودکار خود داشته باشند (دوال و همکاران، ۲۰۰۸).

خودکنترلی ظرفیت پیش‌بینی پیامدهای منفی اعمال شخص فراتر از پاداش‌های کوتاه مدت، بازداری تکانه‌ها، و نفوذ داشتن بر روی رفتارها است (باومیستر، واس و تایس، ۲۰۰۷). از این رو، افرادی که ارزش‌های اخلاقی^۲ درونی شده دارند ممکن است با توجه به سطح خودکنترلی‌شان به شیوه جامعه‌پسند عمل کنند (مید و همکاران، ۲۰۰۹). زیرا ارزش‌های اخلاقی درونی شده خودتنظیمی رفتار اخلاقی^۳ را تسهیل می‌کند (موریون و سله سریوا، ۲۰۰۳). از این رو، توانایی کنترل احساسات در

1. Self-Control
2. Moral values
3. Muraven & Slessareva

4. Antisocial Behavior
5. Empathy

ستار صیدی و همکاران: مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی...

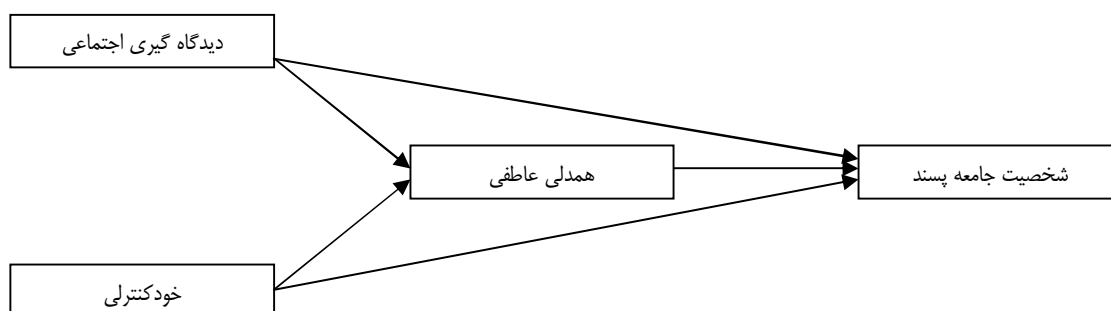
و رابرتس، ۲۰۰۴؛ واپن، لینم و جانسون، ۲۰۱۴) و رفتار ضداجتماعی مرتبط است (کاووسانو، استنجر و بردلی، ۲۰۱۳). مطالعات نشان داده‌اند که آموزش همدلی می‌تواند موجب کاهش احتمال انجام رفتارهای ناسازگارانه (یو و همکاران، ۲۰۱۱)، و پرخاشگرانه (ایوانیک، ۲۰۰۶) و افزایش سطح سازگاری (کاستیلو و همکاران، ۲۰۱۳) شود.

بنا به ارتباط معنی‌دار بین رفتارهای کلامی و غیرکلامی مناسب معلمان با رفتار مناسب دانش‌آموزان (گرهام، ۱۹۹۸) و رابطه گرمی معلمان با دانش‌آموزان به طور مثبت با همدلی و رفتار جامعه‌پسند (لاکتر و پیانتا، ۲۰۱۱؛ آیزنبرگ و همکاران، ۲۰۰۶) و اینکه جامعه‌پسند بودن قشر معلمان بسیار حائز اهمیت است زیرا پیامد آن جامعه‌پسندی آینده‌سازان مملکت و در نهایت کل جامعه است و به دلیل اینکه تا به حال پژوهشی در ایران با مدل مطرح شده ارائه نشده است. همچنین، پژوهشی در نمونه معلمان مشابه بررسی حاضر صورت نگرفته است، لذا پژوهش حاضر با هدف آزمون الگوی مفهومی طراحی شده در شکل ۱، جهت تعیین ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی انجام می‌شود.

شدن در دنیای افکار و احساسات درونی دیگران» است (والتر، ۲۰۱۲). منظور از همدلی سائق و توانایی فهم حالات، هیجان‌ها و افکار دیگران و پاسخدهی به آن‌ها با هیجان‌های متناسب و همخوان؛ یا به عبارتی توانایی سهیم شدن در احساسات دیگران و گرایش به تجربه نیابتی حالات هیجانی آن‌ها است (استوکس، لیشنر و دکر، ۲۰۰۹). همدلی توانایی مهمی است که از آسیب به دیگران جلوگیری می‌کند، نیروی محرک رفتارهای اجتماعی است و سبب انسجام گروهی می‌شود (مورلی، لیبرمن و زکی، ۲۰۱۵). برانگیختگی عاطفی لازمه برانگیختگی فرد برای کمک به دیگران است و تجربه همدلی با حالات عاطفی دیگران با کارهای انسان دوستانه و کمک کردن به دیگران در ارتباط است (تامسون و بارت، ۱۹۹۵). این توانایی عاملی مؤثر در بروز رفتارهای جامعه‌پسند است که تمایل فرد را برای افزایش رفاه دیگری منعکس می‌سازد (داویدیو و بن فیلد، ۲۰۱۵).

ارتباط بین همدلی و رفتار جامعه‌پسند موضوع مطالعات بسیاری بوده است (مثلاً: اسپینراد و گال، ۲۰۱۸؛ استرایر و رابرتس، ۲۰۰۴؛ هافمن، ۲۰۰۰؛ آیزنبرگ و میلر، ۱۹۸۷) و شواهدی وجود دارد که فرایندهای مربوط به همدلی عاطفی و شناختی به طور مثبت با رفتار جامعه‌پسند (آیزنبرگ، اگم و دی جنتا، ۲۰۱۰) و به طور منفی با پرخاشگری (استرایر

1. Kavussanu, Stanger, & Boardley
2. Iwaniec

شکل ۱. مدل مفهومی ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی

روش

حداقل یکسال از سابقه تدریس آنان گذشته باشد. شرط ورود به پژوهش افراد نمونه شاغل رسمی یا پیمانی بودن در آموزش و پرورش بود. معیارها و شرایط خروج از پژوهش عبارت بودند از: عدم رضایت معلمان برای شرکت در پژوهش انصراف یا پرنکردن کامل پرسشنامه‌ها.

ابزارهای مورد استفاده در پژوهش: (۱) مقیاس دیدگاه‌گیری اجتماعی: دیدگاه‌گیری اجتماعی (یا همدلی شناختی) یکی از مهارت‌های ضروری برای برقراری روابط اجتماعی است که ریشه در توانایی‌های شناختی دارد. این مقیاس توسط محقق و همکاران (۱۳۹۵) طراحی شده که دارای ۱۵ گویه است و چهار عامل پیش‌بینی شناختی دیگران (سؤالات ۱ تا ۷)، ادراک دیدگاه دیگران (سؤالات ۸ تا ۱۰)، خود را جای فرد دیگر گذاشتن (سؤالات ۱۱ و ۱۲)، و احترام به تفاوت‌ها (سؤالات ۱۳ تا ۱۵) را می‌سنجد. روش نمره‌گذاری این مقیاس بر اساس طیف لیکرت است. روایی همزمان با مقیاس‌های شادکامی آکسفورد و اضطراب بک نشان داد که بین

جامعه آماری پژوهش شامل تمامی معلمان شاغل در مدارس شهر سنندج در سال ۱۳۹۶ بود که تعداد ۴۲۵ شرکت کننده، به عنوان نمونه پژوهش به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. از این تعداد ۲۳۰ نفر زن و ۱۹۵ نفر مرد با میانگین سنی ۳۸ سال بودند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده گردید و حجم نمونه با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵ درصد محاسبه گردید. همچنین، مقدار d (اشتباه مجاز) $0/2$ در نظر گرفته شد تا توان آماری از $0/80$ کمتر نشود. براساس این فرمول برای جامعه مدنظر حداقل حجم نمونه لازم به اندازه ۳۶۲ نفر است که برای افزایش قدرت تعمیم پذیری یافته‌ها ۴۵۰ نمونه انتخاب گردید و پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص در نهایت ۴۲۵ نمونه وارد تحلیل گردید. این پژوهش از لحاظ هدف جزء تحقیقات کاربردی، از لحاظ اجرا جزء تحقیقات توصیفی - همبستگی از نوع تحلیل مسیر است. معیارها و شرایط ورود در این پژوهش عبارتند بود از: نمونه‌گیری از معلمان به عمل آمد که

ستار صیدی و همکاران: مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی...

دیدگاه‌گیری اجتماعی با شادکامی رابطه مثبت و معنادار و با اضطراب همبستگی منفی و معنی‌دار وجود دارد. همچنین پایایی مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ $0/78$ به دست آمد که نشان از روایی و پایایی مناسب مقیاس دارد.

(۲) مقیاس خودکنترلی: سنجش خودکنترلی یا خویش‌تنداری با استفاده از پرسشنامه ساخته شده توسط نیک منش (۱۳۸۶) مبتنی بر نظریه گاتفردسون و هایشی (۱۹۹۰) انجام می‌شود که شامل شش عامل تکانشی بودن، عملکرد به وظایف ساده، جستجوی مخاطره، فیزیکی بودن در مقابل ذهنی بودن، خودخواهی و عصبیت است. پرسشنامه نمره معکوس ندارد و هر شش سؤال به ترتیب یک مؤلفه را می‌سنجد و نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت است. اعتبار پرسشنامه با روش همبستگی آزمون - بازآزمون $0/99$ بوده و پایایی این پرسشنامه توسط نیک منش (۱۳۸۶) با استفاده از روش آلفای کرونباخ $0/80$ گزارش شده است.

(۳) مقیاس همدلی متعادل: این مقیاس توسط مهربیان و اپستین در سال ۱۹۷۲ ساخته شده است. مقیاس ۳۳ گویه دارد که ۱۷ گویه آن همدلی را به صورت مثبت و ۱۶ گویه به صورت منفی ارزیابی می‌کند. این مقیاس شامل عوامل همدلی واکنشی (۱۲، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۷، ۲۹)، همدلی بیانی (۲، ۳، ۱۱، ۲۱، ۲۳)، همدلی مشارکتی (۷، ۱۴، ۲۶، ۲۸، ۳۰، ۳۳) و اثرپذیری عاطفی (۵، ۸، ۱۰، ۱۸، ۲۴، ۳۱)

(۳۲، ۲۵، ۲۲، ۱۳)، همدلی نسبت به دیگران (۱۵، ۴، ۶، ۱)، و کنترل (۲۰، ۹) است. گویه‌ها به صورت ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم از ۵ تا ۱ نمره‌گذاری می‌شوند. ۱۶ گویه منفی به صورت معکوس از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود که شامل سؤالات، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۸، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۴، ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۳ است. مهربیان و اپستین (۱۹۷۲) بر روی ۲۰۲ زن و مرد ضریب پایایی $0/84$ را گزارش کردند. زرشقای و نوری و عریضی (۱۳۸۹) بر روی ۱۴۲ نفر از کارکنان مخابرات نیز اعتبار مقیاس را به روش آزمون و بازآزمایی مناسب ارزیابی کردند.

(۴) پرسشنامه شخصیت جامعه‌پسند: این ابزار توسط لوئیس پندر (۲۰۰۲) ساخته شده است. صفاری‌نیا و باجلان (۱۳۹۰) نسخه فارسی این پرسشنامه ۳۰ گویه‌ای را تهیه و بر روی ۸۵۰ دانشجوی اجرا کردند. این پرسشنامه از هفت خرده مقیاس تشکیل شده است که در اصل دو عامل همدلی جهت‌گیری شده به سمت دیگران و کمک‌رسانی را می‌سنجد. روش نمره‌گذاری این ابزار که در یک مقیاس پنج درجه‌ای بر اساس طیف لیکرت برای هر سؤال از صفر تا چهار ارزیابی می‌شود. در پژوهش صفاری‌نیا و باجلان (۱۳۹۰) پایایی پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی $0/98$ و همسانی درونی $0/79$ به دست آمد. همچنین روایی همزمان پرسشنامه با پرسشنامه شخصیت پنج عاملی نئو مثبت و معنی‌دار بود. همسانی درونی این مقیاس با

۱۲۸

غیرمستقیم از روش تحلیل مسیر با کاربرد نرم افزار AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

نتیجه آماره‌های توصیفی نشان می‌دهد که حدود ۴۶ درصد از معلمان پاسخگو مرد و حدود ۵۴ درصد آنان را زنان تشکیل دادند. اکثریت پاسخگویان دارای مدرک کارشناسی (۶۷/۵) بودند. جدول ۱ و ۲، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش همچون حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار و همبستگی آن‌ها را نشان می‌دهد.

استفاده از روش آلفا ۰/۸۷ به دست آمد. همچنین ضریب آلفا در پژوهش صیدی نیز با حجم نمونه (n=۳۷۳) محاسبه شد که ضرایب مسئولیت اجتماعی (۰/۶۲)، ارتباط همدلانه (۰/۴۲)، نگاه از منظر دیگران (۰/۳۴)، پریشانی فردی (۰/۳۲)، استدلال اخلاقی دو جانبه (۰/۷۴)، سایر استدلال‌های جهت‌گیری شده (۰/۷۱) و نوع دوستی خودگزارش‌دهی (۰/۶۵) به دست آمد (صیدی و صفاری نیا، ۱۳۹۴).

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: در این پژوهش پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، به منظور آزمون مدل مفروض و بررسی برازش آن با مدل تجربی و نیز برآورد ضرایب اثر مسیرهای مستقیم و

جدول ۱. حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیرها	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
دیدگاه‌گیری اجتماعی	۲۸	۷۵	۵۷/۰۵	۷/۳۷
خودکنترلی	۴۰	۱۰۲	۷۹/۱۸	۱۱/۲۳
همدلی	۷۴	۱۴۴	۱۱۳/۴۸	۱۲/۳۴
شخصیت جامعه‌پسند	۴۶	۱۱۰	۸۳/۷۹	۱۰/۲۳

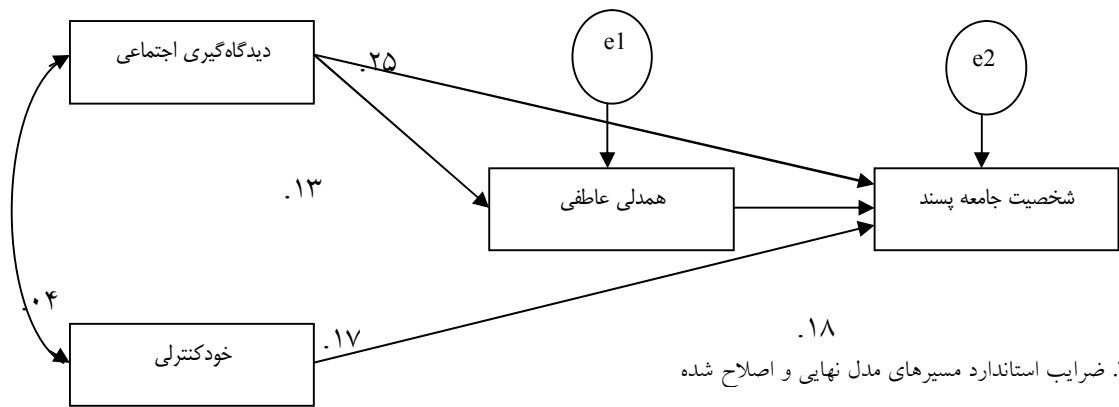
جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴
دیدگاه‌گیری اجتماعی	۱			
خودکنترلی	۰/۰۴۰	۱		
همدلی	۰/۱۲۸**	-۰/۰۶۰	۱	
شخصیت جامعه‌پسند	۰/۲۸۵**	۰/۱۷۱**	۰/۲۰۶**	۱

**P<۰/۰۱

میانجی و ملاک است که توسط متغیرهای پیش‌بین تبیین نشده است. همچنین، در جداول ۳ و ۴ مدل نهایی و برآوردها و شاخص‌های نیکویی برازش ارائه شده است.

برای بررسی سؤال اصلی پژوهش، از نرم‌افزار AMOS و تحلیل مسیر استفاده شد. شکل ۲ نتایج تحلیل مسیر ارتباطی متغیرها را نشان می‌دهد. e1 و e2 مقدار واریانسی از متغیرهای

شکل ۲. ضرایب استاندارد مسیرهای مدل نهایی و اصلاح شده

برای مسیر خودکنترلی به شخصیت جامعه‌پسند $(P=0/001, \beta=0/17)$ ، برای مسیر همدلی عاطفی به شخصیت جامعه‌پسند $(P=0/001, \beta=0/18)$ ، به طور خلاصه، متغیرهای دیدگاه‌گیری اجتماعی، خودکنترلی و همدلی اثر مستقیم بر شخصیت جامعه‌پسند دارند و همچنین دیدگاه‌گیری اجتماعی از طریق همدلی عاطفی اثر غیرمستقیم بر شخصیت جامعه‌پسند دارد.

همانگونه که شکل ۲ نشان می‌دهد وزن‌های استاندارد رگرسیون (β) و معنی‌داری (p) هر کدام از مسیرها آورده شده است که تمامی مسیرها در سطح $P=0/001$ معنی‌دار هستند. ضرایب بتا و سطح معنی‌داری برای مسیر دیدگاه‌گیری اجتماعی به همدلی عاطفی $(\beta=0/13)$ ، برای مسیر دیدگاه‌گیری اجتماعی به شخصیت جامعه‌پسند $(\beta=0/25, P=0/001)$ ،

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی

شاخص برازندگی	X^2	P Value	GFI	AGFI	NFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA	PNFI
مدل پیشنهادی	۱/۸۵۷	۰/۱۷	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۷	۰/۹۸	۰/۹۲	۰/۹۸	۰/۰۴	۰/۱۶

همانطور که از مقادیر شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی براساس داده‌های جدول ۳ مشاهده می‌شود مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی حاکی از برازش مطلوب مدل پیشنهادی با داده‌ها است. نسبت χ^2/df دو به درجه آزادی یعنی شاخص هنجار شده مجذور χ^2/df با مقدار ۱/۸۵۷، حاکی از برازش مطلوب مدل است چون مقدار کمتر از ۳ شاخص خوبی برای برازش مدل است. همچنین شاخص نیکویی برازش (GFI) با مقدار ۰/۹۹، شاخص نیکویی برازش تطبیقی (AGFI) با مقدار ۰/۹۷، شاخص برازش هنجار شده (NFI) با مقدار

همانطور که از مقادیر شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی براساس داده‌های جدول ۳ مشاهده می‌شود مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی حاکی از برازش مطلوب مدل پیشنهادی با داده‌ها است. نسبت χ^2/df دو به درجه آزادی یعنی شاخص هنجار شده مجذور χ^2/df با مقدار

نیز برای مدل ۰/۰۴ است، این شاخص برای مدل‌های خوب کمتر از ۰/۰۵ و برای مدل‌های قابل قبول کمتر از ۰/۰۸ برای مدل‌های ضعیف بزرگتر از ۰/۱ است و بنابراین برای مدل حاضر خوب است و شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI) برابر با مقدار ۰/۱۶ است که همگی برازش مدل پیشنهادی با داده‌ها را تأیید می‌کنند.

۰/۹۷، شاخص برازش افزایشی (IFI) با مقدار ۰/۹۸، شاخص توکر - لويس (TLI) با مقدار ۰/۹۲، شاخص برازش تطبیقی (CFI) با مقدار ۰/۹۸ است، این شاخص‌ها برای مدل‌های خوب ۰/۹۰ یا بالاتر است و برای مدل‌های قابل قبول ۰/۸۰ است. و در مدل حاضر قابل قبول است. مقدار ریشه مربعات خطای برآورد (RMSEA)

جدول ۴. ضرایب استاندارد و غیراستاندارد مدل نهایی پس از حذف مسیرهای غیرمعنادار

P(Sig)	C.R.(t)	S.E.	β	B	
<۰/۰۰۱	۲/۶۴	۰/۰۸۱	۰/۱۳	۰/۲۱	دیدگاه‌گیری اجتماعی ---< همدلی
<۰/۰۰۱	۳/۸۴	۰/۰۴۱	۰/۱۷	۰/۱۵	خودکنترلی ---< شخصیت جامعه‌پسند
<۰/۰۰۱	۴/۰۶	۰/۰۳۸	۰/۱۸	۰/۱۵	همدلی ---< شخصیت جامعه‌پسند
<۰/۰۰۱	۵/۶۱	۰/۰۶۳	۰/۲۵	۰/۳۵	دیدگاه‌گیری اجتماعی ---< شخصیت جامعه‌پسند

جدول ۵. اثرات مستقیم، اثرات غیرمستقیم و اثرات کل استاندارد

اثرات کل	اثرات غیرمستقیم	اثرات مستقیم	
۰/۱۲۸	-	۰/۱۲۸	دیدگاه‌گیری اجتماعی ---< همدلی
۰/۱۷۳	-	۰/۱۷۳	خودکنترلی ---< شخصیت جامعه‌پسند
۰/۲۷۸	۰/۰۲۳	۰/۲۵۴	همدلی ---< شخصیت جامعه‌پسند
۰/۱۸۴	-	۰/۱۸۴	دیدگاه‌گیری اجتماعی ---< شخصیت جامعه‌پسند

رگرسیون ۰/۳۵ معنی‌دار است ($P \leq ۰/۰۱$).

نتیجه‌گیری و بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی اینکه آیا مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند و نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی با مدل تجربی برازش دارد به کمک تحلیل مسیر با نرم افزار آموس، انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد اثر

بر اساس نتایج به دست آمده در جدول ۴، اثر متغیر دیدگاه‌گیری اجتماعی بر همدلی با ضریب رگرسیون ۰/۲۱ معنی‌دار بود ($P \leq ۰/۰۱$). اثر متغیر خودکنترلی بر شخصیت جامعه‌پسند با ضریب رگرسیون ۰/۱۵ معنی‌دار است ($P \leq ۰/۰۱$). همچنین اثر متغیر همدلی بر شخصیت جامعه‌پسند با ضریب رگرسیون ۰/۱۵ معنی‌دار است ($P \leq ۰/۰۱$). اثر متغیر دیدگاه‌گیری اجتماعی بر شخصیت جامعه‌پسند با ضریب

ستار صیدی و همکاران: مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی...

همکاران، ۲۰۰۸). بیشتر به دیدگاه‌گیری می‌پردازند و خشم و پرخاشگری کمتری را در روابط نشان می‌دهند (تنگنی و همکاران، ۲۰۰۴).

سطح خودکنترلی افراد به انگیزش درونی و ویژگی‌های شخصی دیگر مانند انعطاف‌پذیری و خودمختاری هم، بستگی دارد. پژوهش‌ها حاکی از آن است که رفتارهای یاری‌رسان احتمالاً بیشتر از انگیزش درونی افراد ناشی می‌شوند و مطالعات بسیاری نشان داده‌اند که رفتارهای انگیزشی درونی نیازمند کنترل بازداری یا مهارکننده^۵ کمتر و در بردارنده تلاش خودتنظیمی یا خود مراقبتی^۶ کمتری هستند (مولر و همکاران، ۲۰۰۶؛ مراون، روزمن و گاگن، ۲۰۰۷).

همچنین، نشان داده شده است که رفتار یاری‌رسان در افراد مستعد کانون کنترل درونی بیشتر دیده می‌شود (آیزنبرگ و فییس، ۱۹۹۱). علاوه بر این، لاناج، جانسون و وانگ (۲۰۱۶) معتقدند که فشار درونی خود تحمیلی یا به خود تحمیل شده^۷ برای نفع‌رسانی به دیگران تجربه شده بوسیله آن‌هایی که صفات جامعه‌پسند بالایی دارند، منابع محدود خودکنترلی آنان را به میزان بیشتری تحت‌تأثیر قرار می‌دهد تا برای کسانی که ویژگی‌های جامعه‌پسند کمی دارند و به قول روسی، وان آلن و زلنسکی (۲۰۱۸) رفتار یاری‌رسانی برای افرادی که نمرات بالایی در صفات جامعه‌پسندی دارند نیازمند خودکنترلی کمتری است.

متغیر دیدگاه‌گیری اجتماعی بر همدلی مثبت و معنی‌دار است. این یافته قابل پیش‌بینی بود زیرا محققان ارتباط بین دیدگاه‌گیری و نگرانی همدلانه و رفتارهای جامعه‌پسند را در کودکان، نوجوانان و بزرگسالان پیدا کرده‌اند (آیزنبرگ و همکاران، ۲۰۰۶). همدلی می‌تواند از طریق دیدگاه‌گیری^۱ فراخونده و برانگیخته شود (هافمن، ۲۰۰۰)، دیدگاه‌گیری اجتماعی نقش مهمی در بهبود روابط بین افراد و گروه‌ها بازی می‌کند (پالاک، ۲۰۱۰؛ نوردگرن، بنز و مک دانالد^۲، ۲۰۱۱). دیدگاه‌گیری نگرانی همدلانه را به خاطر نیاز دیگری با اجازه دادن به فرد برای رمزگشایی موقعیت ارتقاء می‌بخشد. نگرانی همدلانه حساسیت هیجانی محرک جانشینی است که پاسخ رفتاری جامعه‌پسند را باز می‌تاباند (کریست، کارلو و استولتنبرگ^۳، ۲۰۱۶). از دیگر نتایج پژوهش حاضر این بود که متغیر خودکنترلی بر شخصیت جامعه‌پسند اثر مثبت و معنی‌دار دارد. این یافته به این صورت قابل تبیین است که رفتارهای جامعه‌پسند احتمالاً صرفاً بعد از یادگیری موفق خودکنترلی صورت می‌گیرند (بیرهوف، ۲۰۰۲). خودکنترلی برای حل تعارض بین انگیزه‌های جامعه‌پسند^۴ و نفع شخصی در هنگام تصمیمات جامعه‌پسند به منظور مقدم داشتن نیازهای دیگران بر نیازهای خود ضروری است (فر و کمر، ۲۰۰۷). افراد با خودکنترلی بالا احتمالاً بیشتر به غریبه‌ها کمک می‌کنند (دوال و

1. Inhibitory
2. Self-Regulatory
3. Self-Imposed

1. Perspective Taking
2. Nordgren, Banas, & MacDonald
3. Stoltenberg
4. Prosocial Motives

۲۰۰۵؛ استرایر و رابرتس، ۲۰۰۴؛ هافمن، ۲۰۰۰) مثبت و معنادار است و به خوبی اثبات شده است که همدلی رفتار جامعه پسند را ارتقاء می‌بخشد و پیش‌بین قوی جامعه پسندی است. در ایران هم، عریضی و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند که مهمترین عامل شخصیتی اثرگذار بر رفتار جامعه‌یار مساعدت و همدلی با دیگران است. همچنین، نتایج پژوهش عطادخت، بشرپور و دولتی (۱۳۹۵) نیز نشان داد که بین همدلی و سبک زندگی اسلامی با رفتار جامعه‌یار رابطه وجود دارد و سبک زندگی اسلامی پیش‌بینی کننده رفتار جامعه‌یار است.

اثر متغیر دیدگاه‌گیری اجتماعی بر شخصیت جامعه‌پسند یافته دیگر این پژوهش است که نشان داد بین دیدگاه‌گیری اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسند رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد که با نتیجه پژوهش فت و همکاران (۲۰۱۴)، مستن و همکاران (۲۰۱۱)، جینی و همکاران (۲۰۰۸)، مک ماهان و همکاران (۲۰۰۶)، برونل، رمینی و زورس^۴، ۲۰۰۶، کارلو و همکاران (۲۰۰۳)، باتسون و همکاران (۲۰۰۲) هماهنگ و همخوان است. و به این صورت قابل تبیین است که دیدگاه‌گیری تمایل به کمک، نگرش‌های مثبت‌تر، و نگرانی همدلانه خودگزارشی را افزایش می‌دهد و بر رفتارهای جامعه‌پسند بین فردی مؤثر است (باتسون و همکاران، ۲۰۰۲). همچنین، نشان داده شده است که دیدگاه‌گیری به طور مثبت با فراوانی داوطلب شدن و تمایلات

بیش کنترل‌کنندگان^۱ با شرم و بازداری که بوسیله خودانعطافی پایین و خودکنترلی بالا، با برونگرایی پایین و نروزرگاری بالا مشخص می‌گردند. کم کنترل‌کنندگان^۲ بوسیله خودانعطافی و خودکنترلی کم همراه با توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی کم مشخص می‌شوند (روبینز و همکاران، ۱۹۹۶). کم کنترل‌کنندگان رفتار جامعه‌پسند کمتری نسبت به بیش کنترل‌کنندگان نشان می‌دهند (نازیف و اسلوبادسکایا، ۲۰۰۶) و سطوح بالاتری از پرخاشگری را گزارش می‌کنند (گرام و ون کولانی، ۲۰۰۹). هاروز و همکاران (۲۰۱۳) نیز دریافتند که سطوح بالای رفتار جامعه‌پسند با انعطاف‌پذیری فزاینده و کاهش نشانه‌های اضطراب و افسردگی همراه است. همچنین، مراون، روزمن و گاگن (۲۰۰۷) دریافتند که افرادی که مجبور به اعمال خودکنترلی هستند در مقایسه با افرادی که بیشتر احساس خودمختاری می‌کنند در عمل به تکالیف خودکنترلی ضعیف‌تر عمل می‌کنند.

اثر متغیر همدلی بر شخصیت جامعه‌پسند هماهنگ و همسو با پژوهش‌های متعدد قبلی (مثلاً اسپینراد و گال، ۲۰۱۸؛ مستن، مورلی و آیزنبرگر، ۲۰۱۱؛ کورتیز، اسکارتی و پاسکال، ۲۰۱۱؛ آیزنبرگ، اگم و دی جتتا، ۲۰۱۰؛ هافمن، ۲۰۰۸؛ جینی^۳ و همکاران، ۲۰۰۸؛ آیزنبرگ، فیس و اسپینراد، ۲۰۰۶؛ مک ماهان، ورنسمن و پارانز، ۲۰۰۶؛ پنر و همکاران،

4. Overcontrollers
5. Undercontroller
6. Gini

1. Brownell, Ramani, & Zrewas

ستار صیدی و همکاران: مدل ارتباط دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی...

بودن جامعه پژوهش به معلمان دارای محدودیت بود. لذا، پیشنهاد می‌شود این مدل بر روی سایر گروه‌ها هم بررسی گردد. همچنین با توجه به گستره وسیع قشر معلمان در کشور و الگو بودن مستقیم این قشر برای دانش‌آموزان، سلامت و مطلوبیت شخصیت معلمان حائز اهمیت بسیار است. لذا پیشنهاد می‌شود تقویت ابعاد این رفتارها در قشر معلمان با برگزاری دوره‌هایی در این زمینه مدنظر قرار گیرد.

جامعه‌پسند در ارتباط است (کارلو، الن و بوهمن، ۱۹۹۹؛ کارلو و همکاران، ۲۰۰۳).

سرانجام می‌توان گفت دیدگاه‌گیری اجتماعی و خودکنترلی اثر مستقیمی بر جامعه‌پسندی معلمان دارند و همدلی عاطفی نقش واسطه‌ای معناداری برای دیدگاه‌گیری اجتماعی ایفاء می‌کند. نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که مدل نهایی از برازش خوب و مطلوبی با داده‌ها برخوردار است. در پایان، این پژوهش بدلیل استفاده از پرسشنامه و منحصر

منابع

- صیدی، س. و صفاری نیا، م (۱۳۹۴). «حمایت اجتماعی ادراک شده از خانواده، دوستان و معلمان و ابعاد مختلف شخصیت جامعه‌پسند». فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی. ۱۷(۵)، ۱-۱۵.

- عریضی، ح. ر. و گل پرور، م (۱۳۹۰). «تحول و شناخت استدلال نوجوانان دختر و پسر راهنمایی در رفتارهای جامعه‌یار و مساعدت به دیگران». فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی. ۱(۳)، ۳۶-۵۶.

- عطا دخت، ا؛ بشرپور، س؛ و دولتی، ح (۱۳۹۵). «تعیین نقش همدلی و سبک زندگی اسلامی در تبیین رفتار جامعه‌یار معلمان». مجله روان‌شناسی مدرسه، ۴(۵)، ۷۵-۸۴.

- رحیمی، م. و یوسفی، ف (۱۳۸۹). «نقش الگوهای ارتباطی خانواده در همدلی و خویش‌تنداری فرزندان». فصلنامه خانواده‌پژوهی. ۴(۶)، ۴۴۷-۴۳۳.

- زرشقای، م؛ نوری، ا. و عریضی، ح. ر (۱۳۸۹). «کفایت شاخص‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس همدلی هیجانی متعادل». مجله روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی. ۱(۱)، ۳۹-۵۰.

- صیدی، س (۱۳۹۱). مقایسه حمایت اجتماعی ادراک شده، شخصیت جامعه‌پسند، جهت‌گیری مذهبی و سلامت‌روان در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج به تفکیک مقطع تحصیلی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد (منتشر نشده)، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور مرکز تهران جنوب.

- محقق، ح.؛ ذوقی پایدار، م. ر؛ یعقوبی، ا.؛ یارمحمدی واصل، م.؛ محمدزاده، س (۱۳۹۵). «تدوین و اعتباریابی مقیاس دیدگاه‌گیری اجتماعی در دانشجویان». *دوفصلنامه علمی - پژوهشی شناخت اجتماعی*. ۵، ۱(۹). ۱۸-۳۲.
- نیک منش، ز (۱۳۸۶). «بررسی عوامل مؤثر بر عدم رعایت شئون‌ات اسلامی در دانش‌آموزان متوسطه استان سیستان و بلوچستان (گزارش پژوهش - ارتباط شخصی)». زاهدان. پژوهشکده آموزش و پرورش.
- Batson, C. D., Chang, J., Orr, R., & Rowland, J. (2002). "Empathy, attitudes, and action: Can feeling for a member of a stigmatized group motivate one to help the group?" *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28, 1656-1666.
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M., Tice, D. M. (1998). "Ego depletion: Is the active self a limited resource?" *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1252-1265.
- Baumeister, R. F., Vohs, K. D., Tice, D. M. (2007). "The strength model of self-control". *Current Directions in Psychological Science*, 16, 351-355.
- Bierhoff, H. W. (2002). *prosocial behavior*. Taylor & Francis Group (Psychology Press).
- Branscombe, N. R., & Baron, R. A. (2017). *Social Psychology*. Global Edition-Pearson Education Limited.
- Brownell, C. A., Ramani, G. B., & Zrewas, S. (2006). "Becoming a social partner with peers: Cooperation and social understanding in one-and two-year-olds". *Child Development*, 77, 803-821.
- Carlo, G. Allen, J. B, Buhman, D. C. (1999). "Facilitating and disinhibiting prosocial behaviors: The nonlinear interaction of trait perspective taking and trait personal distress on volunteering". *Basic Applied Social Psychology*, 21, 189-197.
- Carlo, G. (2006). *Care-based and altruistically-based morality*. In M. Killen & J. G. Smetana (Eds.), *Handbook of moral development* (pp. 551-579). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Carlo, G., Hausmann, A., Christiansen, S., Randall, B. A. (2003). "Sociocognitive and behavioral correlates of a measure of prosocial tendencies for adolescents". *Journal of Early Adolescence*, 23, 107-134.
- Carlo, G., Mestre, M. V., Samper, P., Tur, A., & Armenta, B. E. (2010). "Feelings or cognitions? moral cognitions and emotions as longitudinal predictors of prosocial and aggressive behaviors". *Personality and Individual Differences*, 48(8), 872-877.

- Castillo, R., Salguero, J., Fernández-Berrocal, P. & Balluerka, P. (2013). "Effects of an emotional intelligence intervention on aggression and empathy among adolescents". *Journal of Adolescence*, 36(5), 883–892.
- Christ, C. C., Carlo, G., Stoltenberg, S. F. (2016). *Oxytocin Receptor (OXTR) Single Nucleotide Polymorphisms Indirectly Predict Prosocial Behavior through Perspective Taking and Empathic Concern*. doi: 10.1111/jopy.12152.
- Cutierrez, S. M., Escarti C. A., & Pascual, C. (2011). "Relationships among empathy, prosocial behavior, aggressiveness, self-efficacy and pupils' personal and social responsibility". *Psicothema*, 23 (1), 9-13.
- DeWall, C. N., Baumeister, R. F., Gailliot, M. T., Maner, J. K. (2008). "Depletion makes the heart grow less helpful: Helping as a function of self-regulatory energy and genetic relatedness". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1653-1662.
- Dovidio, J. F., & Banfield, J. C. (2015). *Prosocial Behavior and Empathy*. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Science (Second Edition), 216-220.
- Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Morris, A. S. (2014). *Empathy-related responding in children*. In M. Killen & J. Smetana (Eds.), *Handbook of moral development* (2nd edition) (pp. 163-183). New York: Psychology Press.
- Eisenberg, N., & Fabes, R. A. (1991). *Prosocial behaviour and empathy: A multidimensional, developmental perspective*. In P. Clark (Vol. Ed.), *Review of personality and social psychology*. Vol. 12. *Review of personality and social psychology* (pp. 34–61). Newbury Park, CA: Sage.
- Eisenberg, N., & Miller, P. A. (1987). "The relation of empathy to prosocial and related behaviors". *Psychological Bulletin*, 101, 91–119.
- Eisenberg, N., Eggum N. D., Di Giunta, L. (2010) "Empathy-Related Responding: Associations with Prosocial Behavior, Aggression, and Intergroup Relations". *Social Issues Policy Review*, 4, 143–180.
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Spinrad, T. I. (2006). *Prosocial development*. In W. Damon & R. M. Lerner (series Eds.) & N. Eisenberg (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 3. Social, emotional, and personality development* (6th ed., pp. 646-718). New York: John Wiley.
- Epley, N., Morewedge, C., & Keysar, B. (2004). "Perspective taking in children and adults: Equivalent egocentrism but differential correction". *Journal of Experimental Social Psychology*, 40, 760–768.
- Fehr, E., Camerer, C. F. (2007).

- "Social neuroeconomics: the neural circuitry of social preferences". *Trends in Cognitive Sciences*, 11, 419-427.
- Fett, A. K. J., Shergill, S. S., Gromann, P. M., Dumontheil, I., Blakemore, S. J., Yakub, F., & Krabbendam, L. (2014). "Trust and social reciprocity in adolescence- A matter of perspective-taking". *Journal of Adolescence*, 37, 175-184.
 - Galinsky, A. D., K. u, G., & Wang, C. S. (2005). "Perspective-taking and self-other overlap: Fostering social bonds and facilitating social coordination". *Group Processes & Intergroup Relations*, 8, 109-124.
 - Garner, P. W. (2003). "Child and family correlates of toddlers' emotional and behavioral responses to mishap". *Infant Mental Health Journal*, 24, 580-569.
 - Gini, G., Albiero, P., Benelli, B., and Altoe, G. (2008). "Determinants of adolescents' active defending and passive bystanding behavior in bullying". *Journal of Adolescence*. 31, 93-105.
 - Gorham, J. (1998). "The Relationship between Verbal Teacher Immediacy Behaviors and student learning". *Communication Education*. 37(1), 40-53.
 - Grumm, M., & von Collani, G. (2009). "Personality types and self-reported aggressiveness". *Personality and Individual Differences*, 47(8), 845-850.
 - Hagger, M. S., Wood, C., Stiff, C., Chatzisarantis, N. L. (2010). "Ego depletion and the strength model of self-control: A meta-analysis". *Psychological Bulletin*, 136, 495-525.
 - Haroz, E. E., Murray, L. K., Bolton, P., Betancourt, T., & Bass, J. K. (2013). "Adolescent resilience in Northern Uganda: the role of social support and prosocial behavior in reducing mental health problems". *Journal of Research on Adolescence*, 23, 138-148.
 - Hoffman, M. L. (2000). *Empathy and moral development: Implications for caring and justice*. UK: Cambridge University Press.
 - Hoffman, M. L. (2008) *Empathy and prosocial behavior*. In: Lewis M, Haviland-Jones JM, Barrett LF, editors. *Handbook of Emotions*, Third Edition. Guilford Publications. 440-455.
 - Iwaniec, D. (2006). *The emotionally abused and neglected child*. Chi Chester: John Wiley & Sons, Ltd.
 - Kavussanu, M., Stanger, N., & Boardley, I. D. (2013). "The Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale: Further evidence for construct validity and reliability". *Journal of Sports Sciences*, 31, 1208-1221.
 - Knyazev, G. G., & Slobodskaya,

- H. R. (2006). "Personality types and behavioural activation and inhibition in adolescents". *Personality and Individual Differences*, 41(8), 1385–1395.
- Lanaj, K., Johnson, R. E., & Wang, M. (2016). "When lending a hand depletes the will: The daily costs and benefits of helping". *Journal of Applied Psychology*, 101, 1097–1110.
- Luckner, A. E., & Pianta, R. C. (2011). "Teacher-student interactions in fifth grade classrooms: Relations with children's peer behavior". *Journal of Applied Developmental Psychology*, 32(5), 257–266.
- Malti, T., Ongley, S. F., Dys, S. P., & Colasante, T. (2012). "Adolescents' emotions and reasoning in contexts of moral conflict and social exclusion". *New Directions for Youth Development*, 136, 27-40.
- Masten, C. L., Morelli, S. A., and Eisenberger, N. I. (2011). "An fMRI investigation of empathy for 'social pain' and subsequent prosocial behavior". *Neuroimage*, 55, 381–388.
- McMahon, S. D., Wernsman, J., and Parnes, A. L. (2006). "Understanding prosocial behavior: the impact of empathy and gender among African American adolescents". *Journal of Adolescence Health*, 39, 135–137.
- Mead, N. L., Baumeister, R. F., Gino, F., Schweitzer, M. E., Ariely, D. (2009). "Too tired to tell the truth: Self-control resource depletion and dishonesty". *Journal of Experimental Social Psychology*, 45, 594-597.
- Moller, A. C., Deci, E. L., & Ryan, R. (2006). "Choice and ego-depletion: The moderating role of autonomy". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 1024–1036.
- Morelli, S., Lieberman, M. & Zaki, J. (2015). "The Emerging Study of Positive Empathy". *Social and Personality Psychology Compass*, 9 (2), 57–68.
- Muraven, M., Rosman, H., & Gagné, M. (2007). "Lack of autonomy and self-control: Performance contingent rewards lead to greater depletion". *Motivation and Emotion*, 31, 322–330.
- Muraven, M., Slessareva, E. (2003). "Mechanisms of self-control failure: Motivation and limited resources". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 894-906.
- Nordgren, L. F., Banas, K., & MacDonald, G. (2011). "Empathy gaps for social pain: Why people underestimate the pain of social suffering". *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(1), 120–128.
- Nelson, D. A. & Crick, R. (1999). Rose colored glasses: Examining the social information-

processing of prosocial young adolescents. *Journal of Early Adolescence*, 19(1), 17-38.

- Paluck, E. L. (2010). "Is it better not to talk? Group polarization, extended contact, and perspective taking in eastern Democratic Republic of Congo". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(9), 1170-1185.

- Penner L. A., Dovidio J. F., Piliavin J. A., Schroeder D.A. (2005) "Prosocial behavior: Multilevel perspectives". *Annual Review of Psychology*. 56, 365-392.

- Penner, L. A. (2002). "The causes of sustained volunteerism: an inter-actionist perspective". *Journal of Social Issues*, 58, 447- 67.

- Righetti, F. and Finkenauer, C. (2011). "If You Are Able to Control Yourself, I Will Trust You: The Role of Perceived Self-Control in Interpersonal Trust". *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(5). 874-886.

- Robins, R. W., John, O. P., Caspi, A., Moffitt, T. E., & Stouthamer-Loeber, M. (1996). "Resilient, overcontrolled, and undercontrolled boys: Three replicable personality types". *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(1), 157-171.

- Ruci, L., van Allen, Z. M., Zelenski, J. M. (2018). "Pro-social personality traits, helping behavior, and ego-depletion: Is helping really easier for the dispositionally pro-

social?" *Personality and Individual Differences*, 120, 32-39.

- Spinrad, T. L. and Gal, D. E. (2018). "Fostering prosocial behavior and empathy in young children". *Current Opinion in Psychology*, 20, 40-44.

- Stocks, E. L., Lishner, D. A., Decker, S. K. (2009). "Altruism or psychological escape: Why does empathy promote prosocial behavior?" *European Journal of Social Psychology*, 39(5), 649-665.

- Strayer, J., & Roberts, W. (2004). "Empathy and observed anger and aggression in five-year-olds". *Social Development*, 13, 1-13.

- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., Boone, A. L. (2004). "High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success". *Journal of Personality*, 72, 271-324.

- Thompson, M. A., & Barnett, S. T. (1995). "The role of perspective-taking and empathy in childrens Machiavellianism, prosocial behavior and motive for helping". *Journal of Genetic Psychology*. 148(3). 295-305.

- Vachon, D. D., Lynam, D. R., & Johnson, J. A. (2014). "The (non)relation between empathy and aggression: Surprising results from a meta-analysis". *Psychological Bulletin*, 140, 751-773.

- Walter, H. (2012). "Social

cognitive neuroscience of empathy: Concepts, circuits, and genes". *Emotion Review*, 4(10), 9-17.

- White, B. A. (2014). "Who cares when nobody is watching? Psychopathic traits and empathy in prosocial behaviors". *Personality and Individual Differences*, 56, 116-

121.

- Yeo, S. L., Ang, R. P., Loh, S., Fu, K. J. & Karre, J. K. (2011). "The role of affective and cognitive empathy in physical, verbal, and indirect aggression of a Singaporean sample of boys". *Journal of Psychology*, 145 (4), 313-330.